

סקירה כללית

תוכן העניינים

מספר שיא של נפגעים בגל אלימות ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש וישראל.....	3
שיקומם של יותר מרבע הבתים שנהרסו כליל מתבצע, או עומד להתחיל.....	5
פילוג פלסטיני מבית ממשיך לפגוע במתן שירותים בסיסיים ברצועת עזה.....	7
הגבלות היבוא פוגעות במוכנות לקראת הצפות בעזה.....	9
השבת גישה לאדמות כשטחים שהגישה אליהם מוגבלת בעזה לאורך גדר המערכת.....	10
עונת מסיק הזיתים 2015 נפתחה במקביל להסלמה במתיחות בשטח הפלסטיני הכבוש... ..	11
ירידה במספר ההריסות והעקירות בגדה המערבית בחודש ספטמבר.....	13

בחודש אוקטובר הסלימה משמעותית העלייה באלימות שהחלה באמצע ספטמבר ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש. הפגנות נרחבות, שהובילו לעימותים אלימים עם כוחות ישראליים, לוו באירועי דקירה או ניסיונות דקירה לכאורה של ישראלים בידי פלסטינים צעירים, שרובם נורו ונהרגו במקום.

מספר הנפגעים מקרב פלסטינים מהגדה המערבית באוקטובר 2015 (51 הרוגים ו-7,027 פצועים¹) הוא הגבוה ביותר שתועד בחודש יחיד מאז שמשרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים החל לעקוב אחר נפגעים הקשורים בסכסוך,

בשנת 2005. ברצועת עזה היה סך הנפגעים באוקטובר הנתון החודשי הגבוה ביותר מאז סוף מעשי האיבה ב־2014. תקריות מסוימות עוררו חששות בדבר שימוש מופרז בכוח בידי כוחות ביטחון ישראליים, לרבות חששות בדבר הוצאות להורג בלא משפט.²

בתדרוך שלו למועצת הביטחון, ב־22 באוקטובר, הדגיש תת־מזכ"ל האו"ם כי גל האלימות הנוכחי לא היה פורץ "אם הפלסטינים לא היו חיים עדיין תחת כיבוש מחניק

צילום: אהמד מוהר

עימותים בפנימיה הצפונית לעיר בית לחם (נקבר החל), 13 באוקטובר 2015

דגשים מרכזיים

- מספר שיא של נפגעים בשל העלייה באלימות ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש
- החל שיקומם של 1,134 בתים שנהרסו לחלוטין במעשי האיבה ב־2014
- מסיק הזיתים: חששות בשל הגבלות גישה באזורים מסוימים

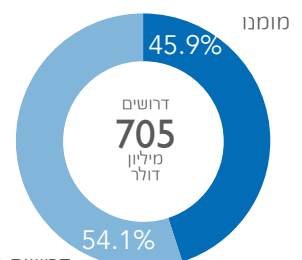
נתונים לחודש אוקטובר 2015

69	אזרחים פלסטינים שנהרגו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
7,392	אזרחים פלסטינים שנפצעו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
8	ישראלים שנהרגו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
115	ישראלים שנפצעו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
6	מכנים שנהרסו בגדה המערבית
40	כני אדם שנעקרו בגדה המערבית

תוכנית המענה האסטרטגית 2015

705 מיליון דרושים (דולר ארה"ב)

45.9% מומנו

דרישות שלא נענו

ומשפיל שנמשך כמעט חצי מאה". הוא הוסיף, "התסכול והזעם בשל המצב הנוכחי ניכרים בראש ובראשונה בקרב צעירים". כן אמר כי המתקפות הפלסטיניות, שבאוקטובר לבדו נהרגו בהן שמונה ישראלים ונפצעו יותר מ־55 אחרים, "החריפו תחושת כחד בקרב האוכלוסייה הישראלית", וציין כי "לנוכח אקלים של טרור ישראלים מצפים, בצדק, מן הרשויות לאכוף ביטחון".

התסכול הפלסטיני ניזון גם מסוגיות כרוניות אחרות היוצרות כגיעות הומניטרית. יותר משנה מאז תום מעשי האיבה ברצועת עזה, החלה בנייתם של כחות מ־10% מהבתים שנהרסו כליל. למרות התחייבויות של מדינות רבות לתרומות נדיבות, קיים מחסור במימון לשיקומם של יותר משלושה רבעים (9,200 יחידות דיור) מהבתים שנהרסו כליל. וכינתיים, כ־95 אלף בני אדם שנעקרו במהלך המלחמה ממשיכים להתגורר בתנאים לא יציבים אצל משפחות מארחות, בדירות שכורות, ביחידות דיור טרומיות או בחורבות בתיים ההרוסים.

בנימה חיובית, באוקטובר הסירו הרשויות הישראליות הגבלה שהייתה מוטלת זה מכבר על יבוא חצץ לרצועת עזה, ובכך הקלו על פעילויות השיקום. עם זאת, הגבלות היבוא הנותרות שהטילה ישראל במסגרת רשימת "הפריטים בעלי שימוש כפול" שלה, וכן הפילוג הפלסטיני מבית, ממשיכים לפגוע במתן שירותים בסיסיים, לרבות יכולתם של מוסדות מקומיים להגיב במקרי חירום. עובדה זו מדאיגה במיוחד לקראת החורף ועמו ההצפות העונתיות הצפויות והעקירה הנלווית אליהן.

בגדה המערבית, למרות ירידה חדה בספטמבר במספר המבנים הפלסטיניים שנהרסו בגין היעדר היתר בנייה, התחדשו באוקטובר הריסות כאמצעי ענישה, שהתמקדו בבתי משפחותיהם של מי שביצעו או חשודים שביצעו מתקפות נגד ישראלים. נוהג זה קיבל לאחרונה את אישור הקבינט הביטחוני הישראלי, שנימק זאת בצורך להרתיע תוקפים פוטנציאליים. להריסות לשם ענישה נודעה השפעה הורסנית על משפחות, וילדים במיוחד, והנציב העליון לזכויות האדם תיאר אותן לא מכבר כ"לא חוקיות ולא יעילות גם יחד".

אמצעים נוספים שאישר הקבינט הביטחוני כוללים הצבת עשרות חסמי דרכים ומחסומים ברבים מהכבישים הראשיים המוליכים אל ומתוך שכונות פלסטיניות בירושלים המזרחית. אף שמאז הוסרו כמה מהמכשולים הללו, נוהלי החיפוש והבידוק במחסומים המשיכו לשבש את גישתם של כ־140 אלף בני אדם לשירותים, לרבות מתקני חינוך ובריאות, מקומות עבודה ואתרים מקודשים.

מתן סיוע הומניטרי והגנה למי שנפגעים קשה ביותר מהכיבוש ומאלימות חיוני להקלת סבל ולמניעת הידרדרות נוספת בתנאים. בתדריך שנזכר לעיל הדגיש תת־מזכ"ל האו"ם כי "שורשי האלימות נטועים בעיקר בהיעדר נרטיב ואופק מדיניים של ממש... יש להעצים את המאמצים, מכל העברים, להשיב לפלסטינים ולישראלים את התקווה שהשלום עדיין אפשרי".

מתן סיוע הומניטרי והגנה למי שנפגעים קשה ביותר מהכיבוש ומאלימות חיוני להקלת סבל, ולמניעת הידרדרות נוספת בתנאים.

מספר שיא של נפגעים בגל אלימות ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש וישראל

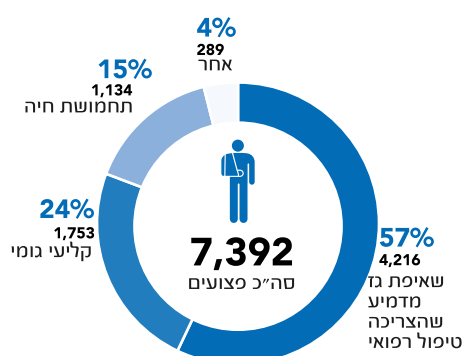
מתקפות מעוררות דאגה נגד ישראלים ופלסטינים וחשש בדבר שימוש מופרז בכוח בידי כוחות ישראליים

ההפגנות הפלסטיניות והעימותים עם משטרת ישראל, שהחלו באמצע ספטמבר בחרם א־שריף / הר הבית בעיר העתיקה של ירושלים המזרחית³, התפשטו במהרה ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש, לרבות כל חלקי הגדה המערבית ואזור הגבול בין עזה לישראל. באוקטובר התחולל גל של אלימות שהתאפיינה בהפגנות, עימותים אלימים ומתקפות מכוונות נגד אזרחים, שבהן נהרגו עד לסוף החודש 69 פלסטינים ושמונה ישראלים, ויותר מ־7,300 פלסטינים ו־115 ישראלים⁴ נפצעו.

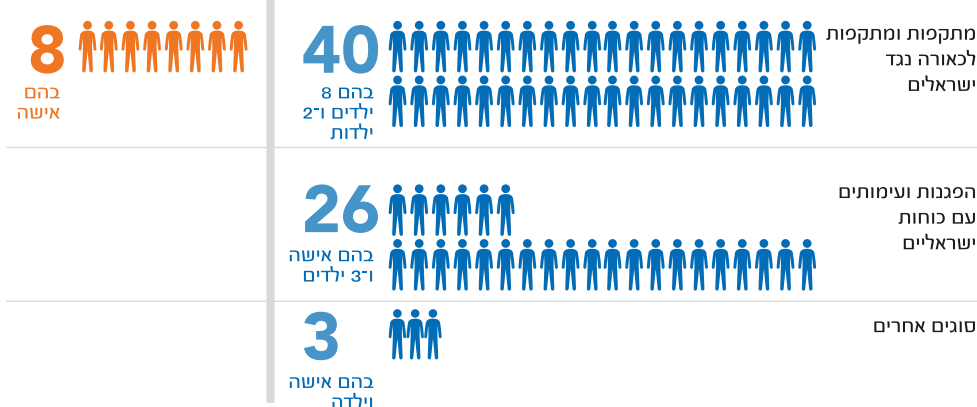
מספר הנפגעים הפלסטינים בגדה המערבית באוקטובר הוא הנתון הגבוה ביותר שתועד בחודש יחיד מאז החל משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים לעקוב ולדווח על נפגעים הקשורים בסכסוך ב־2005, ואילו מספר הנפגעים ברצועת עזה הוא הגבוה ביותר מאז סוף הסכסוך המזוין ב־2014.

פצועים פלסטינים על פי סוג הנשק (עזה והגדה המערבית)

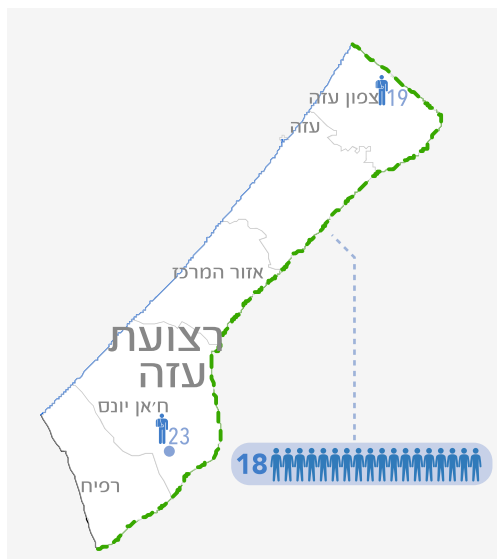

האלימות הסלימה מ־1 באוקטובר, כשזוג מתנחלים בנפת שכם נורה למוות בידי קבוצת פלסטינים חמושים, הקשורים על פי דיווחים לחמאס. אירוע זה היה תחילתה של סדרת מתקפות, בעיקר אירועי דקירה, של יחידים פלסטינים שלא היו קשורים לסיעה מסוימת כלשהי, אלא פעלו על דעת עצמם נגד כוחות ואזרחים ישראלים הן בגדה המערבית והן בישראל. המתקפות גבו את חייהם של שמונה ישראלים וגרמו לפציעתם של 55 אחרים,

הרוגים על פי סוג התקרית

מספר הנפגעים הפלסטינים בגדה המערבית באוקטובר הוא הגבוה ביותר שתועד בחודש יחיד מאז החל משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים לעקוב ולדווח על נפגעים הקשורים בסכסוך, בשנת 2005.

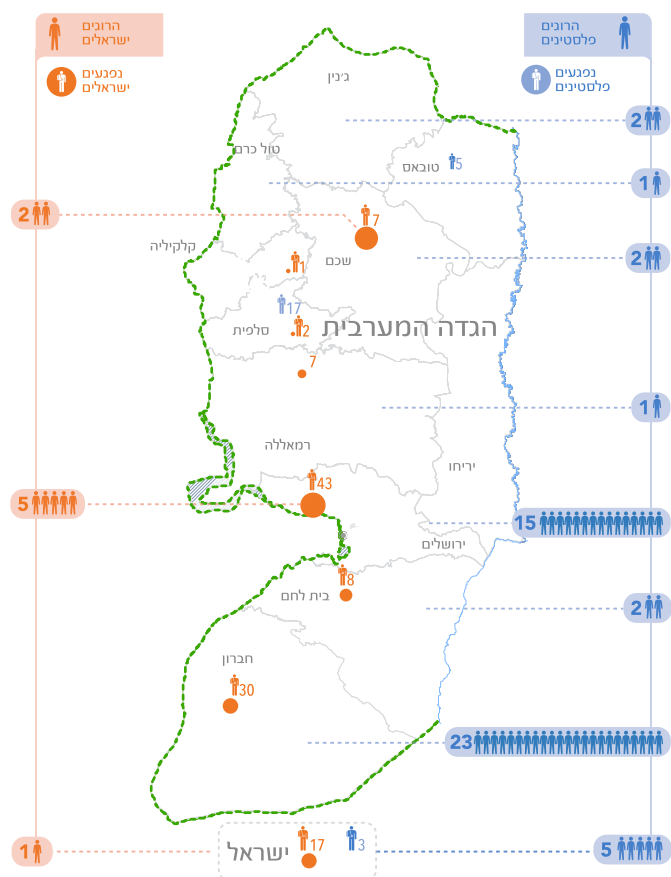

בהם ארבעה ילדים. באירועים מסוג זה נהרגו ארבעים פלסטינים שביצעו או ביצעו לכאורה את המתקפות, בהם עשרה ילדים, וארבעה נוספים נפצעו. הנסיבות סביב כמה מהתקריות נותרות שנויות במחלוקת, לרבות טענות שכמה מהמעורבים לא ביצעו למעשה כל תקיפה.

ברחבי הגדה המערבית פרצו הפגנות מחאה ועימותים נרחבים בין פלסטינים לכוחות ישראליים, במיוחד במחסומים ובמהלך מבצעי חיפוש ומעצר. לאחר מכן התפשטו

הפגנות המחאה לאזורים ליד גדר המערכת הישראלית המקיפה את רצועת עזה, שבמהלכן נפרצה הגדר פעמים אחדות. מספר הנפגעים הגבוה ביותר תועד בנפת ירושלים (ראו אינפוגרפיקה), שבה נפצעו יותר מ-1,300 פלסטינים, מרביתם בירושלים המזרחית (בעיקר באל-עיסאווייה, מחנה הפליטים שועפאט והעיר העתיקה).

רוב הפצועים הפלסטינים (כ-57%) וכן שלושה הרוגים (כולל תינוק בן שמונה חודשים) נפגעו משאיפת גז מדמיע שבעקבותיה נזקקו לטיפול רפואי. קטגוריית הנפגעים הפלסטינים השנייה בגודלה (24%) הייתה מפגיעת קליעי גומי. ולבסוף, 15% מהפצועים נפגעו מתחמושת חיה שירו כוחות ישראליים - יותר מ-1,100 פלסטינים - הנתון הגבוה

ביותר שתיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים בחודש אחד מאז 2005. יותר ממאה מהנפגעים מתחמושת חיה תועדו בשלוש תקריות שהתרחשו ביום אחד (11 באוקטובר) בצפון הגדה המערבית: במחסומי חווארה (נפת כרם) וטול כרם (נפת טול קלקיליה) ובעיר קלקיליה (נפת קלקיליה).

בנוסף על נפגעים ישראלים שנהרגו או נפצעו באירועי דקירה באוקטובר, נפגעו בעימותים ובתקריות אחרות 52 ישראלים נוספים, בהם 24 אזרחים ו-28 אנשי כוחות

המספר הגבוה של הרוגים ופצועים פלסטינים מתחמושת חיה מחדד חששות ארוכי שנים בדבר שימוש מופרז בכוח.

ביטחון, 45 מהם מיידיו אבנים, שניים מהשלכת בקבוקי תבערה, שלושה ממטעני צינור ואחד באירוע דריסה. המספר הגבוה ביותר של נפגעים ישראלים היה בירושלים המזרחית (33%), ואחריה בכפוז חכרון (21%), שכם (13%), רמאללה (11%), בית לחם (7%), סלכית (כפוז אחד), קלקיליה (כפוז אחד) ובתחומי ירושלים המערבית (כפוז אחד).

חששות בדבר שימוש מופרז בכוח בידי כוחות ישראליים: המספר הגבוה של הרוגים וכפוזים פלסטינים מידי כוחות ישראליים, ובמיוחד כפוזות שנגרמו מתחמושת חיה, חידד חששות ארוכי שנים בדבר שימוש מופרז בכוח, הן בהכפוזות אלימות והן בטיפול באירועי דקירה או דקירה לכאורה.

ראיות ראשוניות מכמה אירועי דקירה, לרבות צילומי וידיאו, מעלות את האפשרות כי ניתן היה להפעיל מידה כחותה של כוח על מנת השתלט על התוקפים ולעצורם.⁵ את החששות מחזקים ציטוטים של בכירים ישראליים באמצעי התקשורת, לרבות מפקד מחוז ירושלים במשטרת ישראל והשר לביטחון פנים, שהצהירו כי אסור שמכפוז מתקפוזת ייצאו כחיים מזירת הפשע.⁶

בגדה המערבית ובטיפול בהכפוזות ליד גדר המערכת בעזה פועלים כוחות ישראליים כגורמי אכיפת חוק. מתוקף המשפט הבינלאומי, השימוש בנשק חם לאכיפת חוק מותר רק להגנה עצמית או להגנה על אחרים בעת איום מידי או סכנת מוות או כפיעה קשה, ורק כאשר אין די באמצעים חמורים כחות להגן על חיים.⁷ היועץ המשפטי לממשלה בישראל אישר כי עקרונות אלה ישימים בכל האמור בכוחות ישראליים בהקשר העכשווי.⁸

אף שעל פי דיווחים נפתחו מספר חקירות של מקרי מוות בעימותים בגדה המערבית,⁹ רוב האירועים שבהם מפגינים, מכפוזי תקיפות או מכפוזי תקיפות לכאורה נהרגו או נכפוזו קשה טרם נחקרו עד עתה, ואי מיצוי הדין מעורר דאגה גוברת.

כפי שציין תת־מזכ"ל האו"ם בתדרוך שהעביר למועצת הביטחון ב־22 באוקטובר, העלייה בהכפוזות ובמתקפוזות הפלסטיניות מתרחשת על רקע תסכול גובר מהיעדרו של אופק מדיני שיוביל לסיומו של הכיבוש הישראלי הממושך. גורמים אחרים היוצרים תסכול כוללים חששות בדבר שינוי הסטטוס קוו בחרם א־שרף / הר הבית; הרחבה מתמשכת של התנחלויות בצד מגבלות קשות המוטלות על פיתוח פלסטיני בשטח C; ואי־מיצוי דין כללי בכל האמור במתקפוזות נגד פלסטינים.

שיקומם של יותר מרבע הבתים שנהרסו כליל מתכפוז, או צומד להתחיל

ישראל הסירה הגבלות על יכוז חצץ

על פי דיווחים, נכון לתחילת אוקטובר החל שיקומם של 1,134 בתים שנהרסו כליל במכפוזי האיבה ב־2014, ומהווים כחות מ־10% מכלל הבתים המצריכים טיפול בקטגוריה זו (12,584). שיקום הבית הראשון שנהרס כליל הושלם באוקטובר, במימון סוכנת הסעד והתעסוקה של האו"ם (אונר"א).¹⁰ המימון ל־2,250 יחידות נוספות, שהם 16% נוספים מכלל הבתים המצריכים טיפול, אושר על פי דיווחים, אף שהתזמון של העברות הכספים הממשיות והתחלת העבודות בשטח עדיין אינו ברור.¹¹

על פי דיווחים החל שיקומם של 1,134 בתים שנהרסו כליל במכפוזי האיבה ב־2014, ואשר מהווים כחות מ־10% מכלל הבתים המצריכים טיפול בקטגוריה זו (12,584).

מידע למאמר זה נמסר על ידי קבוצת העבודה לענייני מחסה

למרות ההתחייבויות הנדיבות שקיבלו על עצמן מדינות רבות בכנס קהיר לשיקום עזה, שהתקיים בשנת 2014, עדיין קיים פער מימון לשיקום של יותר משלושה רבעים (9,200) מהבתים שנהרסו כליל.¹²

ההתקדמות בתיקון בתים שניזוקו אך לא נהרסו הייתה משמעותית יותר, לרבות השלמתם של כמעט 12% מהבתים שניזוקו קשות, עובדה שעל פי הערכות אפשרה ל-5,000 עקורים לשוב לבתיהם.

הרס מוחלט	מס' יחידות	הושלמו	בבנייה	מומנו	פער
12,584	1	1,134	2,250	9,199	
6,773	808	2,390	323	3,252	
6,213	66	1,018	134	4,995	
145,949	69,076	9,165	1,219	66,489	

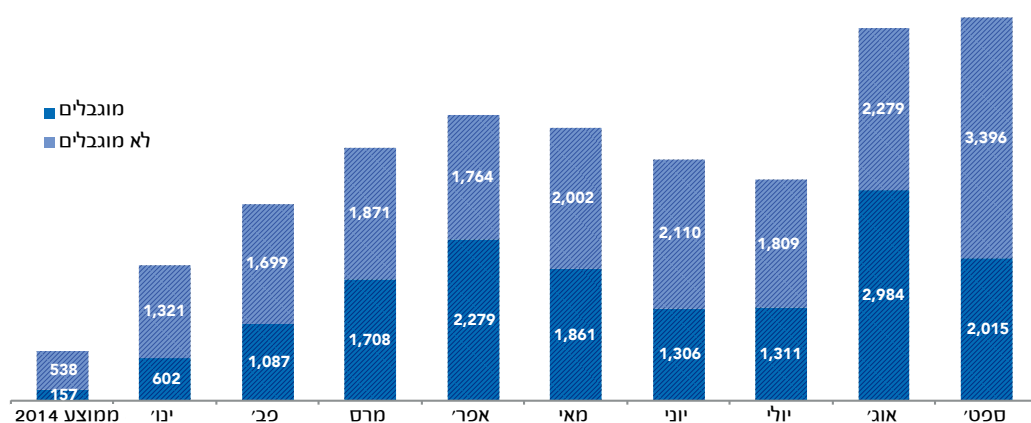
מקור: כוח המשימה לענייני מחסה, דף מידע, אוקטובר 2015.

ובינתיים כ-95 אלף בני אדם שבתיהם נהרסו או ניזוקו קשות עדיין שוהים אצל משפחות מארחות, בדירות שכורות, ביחידות טרומיות, באוהלים ובמחסים מאולתרים, או בחורבות בתיהם ההרוסים. תנאי חייהם מעוררים שורה של חששות בנושאי הגנה, לרבות צפיפות יתר, גישה מוגבלת לשירותים בסיסיים, היעדר פרטיות, מתחים בינם לבין הקהילות המארחות, סכנות בשל נפלי תחמושת וחשיפה לתנאי מזג אוויר קיצוניים.

מאז מאי 2015 המשיך המנגנון לשיקום עזה לאפשר, באמצעות הליך "העברה לצורכי מגורים" שלו, את כניסתם של חומרי בניין מוגבלים (בעיקר מלט, חצץ ומוטות מתכת) לשיקום בתים שנהרסו לחלוטין. ייבואם של חומרים אלה נאסר לאחר הטלת המצור ב-2007, והוגבל מאז 2010 לאחר שסווגו על ידי הרשויות הישראליות כפריטים בעלי "שימוש כפול" (אזרחי וצבאי).

השקת הליך "העברה לצורכי מגורים" הביאה לגידול בנפח חומרי הבניין האלה וחומרי הבניין הלא מוגבלים המוכנסים לעזה (ראו תרשים). בספטמבר הוכנסו לעזה בסך הכול 5,411 מטענים של חומרי בניין, גידול של 55% לעומת הממוצע החודשי מאז תחילת 2015, ופי שמונה מהממוצע החודשי מאז 2014.

חומרי בניין שהוכנסו לעזה ב-2015 (במטענים)

באוקטובר הוציאו הרשויות הישראליות חצץ מרשימת הסחורות הידוֹשימושיות¹². זו הפעם השלישית השנה שבה תוקנה הרשימה - שינויים קודמים כללו הן תוספות והן הסרה של פריטים מהרשימה.¹³ כתוצאה, יוכלו כעת יחידים וארגונים לייבא חצץ בלא אישור מוקדם מהרשויות הישראליות, באמצעות המנגנון לשיקום עזה או מנגנונים אחרים. עם זאת, הרשויות הישראליות יותירו בעינה מכסה של 400 מטעני חצץ ביום, אך שהרחבתו של כרם שלום, לא מכבר, הגדילה משמעותית את הנפח הפוטנציאלי של סחורות שבהן יכול המעבר לטפל.

עד לאמצע אוקטובר הגיע הכמות הכוללת של חומרים מוגבלים שהוקצו על ידי המנגנון לשיקום עזה עבור משתתפים שאושרו בהליך ההעברה לצורכי מגורים¹⁴ לכמעט 1.7 טונה. אלא שעד עתה רכשו מוטבים כחות מ־20% מכמות זו מסוחרים מורשים.¹⁴ את הפער הגדול בין הקצאות המנגנון לשיקום עזה לבין הרכישה הממשית מסוחרים מורשים על ידי מוטבים ניתן לייחס, בין היתר, לשיטת החלוקה של סיוע כספי לשיעורין על סמך התקדמות. כן ניתן לייחס אותו לזמינותו של חצץ (מפסולת בניין מרוסקת) ומוטות מתכת מתוצרת מקומית, הנמכרים במחיר זול משמעותית מהחומרים המיובאים דרך ישראל, אך שאיכותם הירודה שלחומרים אלה מהווה סיכון לבטיחות המבנים הנבנים מהם.

למרות ההתקדמות לאחרונה, קצב שיקום מהיר יותר יצריך תשלום במועד של התרומות שלהן התחייבה הקהילה הבינלאומית בכנס קהיר, לפני שנה; הגדלת קיבולת חומרי הבניין המוכנסים, לרבות פתיחתם המחודשת של מעברים מלבד כרם שלום; והסרתם של חומרי בניין וציוד הכרחיים נוספים, ובמיוחד עץ, מרשימת הפריטים הדוֹשימושיים.

פילוג פלסטיני מבית ממשיך לפגוע במתן שירותים בסיסיים ברצועת עזה

עובדי ציבור שנשכרו אחרי 2007 לא קיבלו משכורות זה 18 חודשים

הפילוג הממושך בין הרשויות הפלסטיניות בגדה המערבית וברצועת עזה ממשיך לפגוע במתן שירותים בסיסיים בעזה. למרות הקמתה של ממשלת הסכמה לאומית באפריל 2014, לא הצליחה ממשלה זו ליטול לידיה אחריות מלאה בעזה, בשל אי־הסכמה בשאלות מפתח הנוגעות להעברת סמכויות.

היעדר סמכות וקווי דיווח ברורים בין מוסדות ממשלתיים ברצועת עזה לבין מקביליהם בגדה המערבית גרמה במידת מה לכפל תפקידים, לפערי ניהול ולצווים מנהליים סותרים.

קצב שיקום מהיר יותר יצריך תשלום במועד של התרומות שלהן התחייבה הקהילה הבינלאומית בכנס קהיר, לפני שנה

יתרה מכך, דומה שמאז הקמתה של ממשלת ההסכמה הלאומית חלה ירידה חדה בהקצאת מימון לכל הגופים הממשלתיים בעזה, ועניין זה פוגע ביכולתם לבצע תפקידים בסיסיים ומונעת תשלומי משכורות לעובדי ציבור שנשכרו רשויות חמאס, שהיו הרשויות בפועל. אית'שלום המשכורות הוביל לעלייה בהיעדרויות מהעבודה.

לאחר השתלטות חמאס על עזה ב־2007, אלפי עובדי ציבור וביטחון (67 אלף עובדים) אולצו על ידי הרשות הפלסטינית ברמאללה להפסיק לעבוד, או פוטרו על ידי הרשויות בפועל החדשות (כלומר חמאס). אך שכמה מהעובדים הללו חזרו לעבודה (9,000, בעיקר בתחומי הבריאות והחינוך), 51 אלף עדיין מקבלים משכורות מהרשות הפלסטינית אך אינם מתייצבים לעבודה. בכדי למלא את הפער שכרו בהדרגה הרשויות בפועל בעזה כ־42 אלף אנשי סגל חדשים, בהם כ־24 אלף במגזר הרווחה לבדו. ברם, מאז אמצע 2013 הוגבלה קשות יכולתן של הרשויות בפועל לשלם את משכורותיהם של העובדים החדשים, בעקבות סגירתן של מנהרות ההברחה בין עזה למצרים, שהיו מקור הכנסות מרכזי.

גורמים אלה החלישו מאוד את יכולתם של מוסדות ציבור להושיט שירותים בסיסיים, לרבות בתחומים כגון דיור, בריאות, חינוך, מים ותברואה ואספקת חשמל. אית'שלום משכורות לעובדי הרשויות העזתיות מאז 2007 פגע ישירות בתנאי החיים של משפחות אלה.

לפערי מימון וכוח אדם נודעה השפעה שלילית גם על מוסדות לאומיים ועל רמת המוכנות לתגובה במקרי חירום, ונודעו לכך השלכות במיוחד על הסוכנויות ההומניטריות הפועלות ברצועת עזה. להלן כמה מהגורמים העיקריים המעוררים דאגה בהקשר זה:

מגיבים ראשונים: הפילוג הפנימי השפיע לרעה על כל המוסדות המספקים סיוע מיידי במקרי חירום, דהיינו אסונות טבע או מעשי איבה. עם זאת, בשל תפקידה המרכזי במקרי חירום, הפגיעה בהגנה האזרחית הפלסטינית הייתה קשה במיוחד. מאז הקמתה ב־2014 לא סיפקה ממשלת ההסכמה הלאומית הפלסטינית להגנה האזרחית הפלסטינית כל תמיכה כספית, מנהלית או לוגיסטית, לרבות אספקת דלק להפעלת מתקני וציוד חירום. כרגע, הקצאות מהרשויות בעזה מכסות רק כ־60% מצורכי הדלק של ההגנה האזרחית הפלסטינית. פערי מימון ויכולת קריטיים מצטרפים להגבלות הישראליות על יבוא חומרים, ציוד וכלי רכב (ראו מאמר בנושא פגיעת הגבלות היבוא במוכנות לקראת הצפות) ולנזק שנגרם לתחנות העבודה ולציוד של ההגנה האזרחית הפלסטינית בשלושת הסכסוכים המזוינים האחרונים. מאחר שההגנה האזרחית הפלסטינית עובדת עם ציוד ששוקם רק באופן חלקי, מעריכים כי נכון לעכשיו יכולתה היא פחות מ־45% מיכולתה הפוטנציאלית המלאה.

מתן סיוע הומניטרי: הפילוג מבית ערער שורה של שותפויות אסטרטגיות בין גורמים הומניטריים למשרדי הממשלה הרלבנטיים, ועקב כך פגע ישירות במתן סיוע כך למשל, משרד הרווחה והשירותים החברתיים היה באופן מסורתי אחד השותפים החשובים ביותר של סוכנויות הומניטריות בתחומים כגון מתן סיוע חירום לעקורים פנימיים, מזון וסיוע בכסף מזומן, והגנה על ילדים. המשרד סובל ממגבלות מימון ויכולת קשות, לרבות חוסר היכולת - בשל משבר המשכורות ופערים לוגיסטיים - לגייס עובדי שטח למעקבים שוטפים, זיהוי מוטבים או במקרי חירום.

המשרד הפלסטיני לענייני רווחה ושירותים חברתיים סובל ממגבלות מימון וכוח אדם קשות, אך שרמת התיאום בין המטה שלו בעזה לבין מקבילו בגדה המערבית טובה מעט יותר מאשר בין גופים אחרים

אספקת אנרגיה: פעולתה של תחנת הכוח של עזה נפגעת באופן קבוע מהיעדר מימון לרכישת דלק. בשל הנסיבות הסוציו-כלכליות הקשות מתקשות הרשויות בעזה לגבות תשלומים על החשמל, מצב המצטרף למחלוקת הממושכת בין עזה לרמאללה בשאלת המיסוי על דלק הנרכש עבור תחנת הכוח של עזה. משרד הכספים, הממוקם בגדה המערבית, מעניק אמנם לתחנה פטור ממסים באופן סדיר, אך רק לאחר משא ומתן מתמשך. בתקופות מסוימות לא חל הפטור על התחנה, עובדה שצמצמה את כמויות הדלק שניתן היה לרכוש עבורה. מחסור חוזר ונשנה בדלק בשל שורה של גורמים, בהם הפילוג מבית, אינו מאפשר לתחנת הכוח של עזה לפעול במלוא תפוקתה. במקרים מסוימים נאלצה התחנה לשבות כליל מפעולה, ועקב כך נוצרו הפסקת חשמל שנמשכו עד 18 שעות ביום. משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים ואונר"א נאלצים לתאם ולחלק דלק לשעת חירום על מנת להבטיח את פעולתם הרציפה של 130 מתקנים חיוניים המספקים שירותי בריאות, מים ושירותים מוניציפליים, בעיקר באמצעות גנרטורים לשעת חירום. מאז דצמבר 2013 חולקו בהקשר זה לפחות תשעה מיליון ליטר דלק.

הגבלות היבוא פוגעות במוכנות לקראת הצפות בעזה

אלפי משפחות בסכנת עקירה

עם תחילת העונה הגשומה ייחשפו שוב אלפי משפחות בעזה לסכנת עקירה זמנית והרס נכסיהן, בשל הצפות אפשריות. צופים כי תנאי מזג האוויר החורפיים יחמירו עוד יותר את תנאי החיים ומקורות המחיה השבירים ממילא של האוכלוסייה, ובמיוחד של עקורים.

חברת המים של עיירות החוף בעזה החלה ליישם ארבעה מיזמים שמטרתם לצמצם את סכנת ההצפות באזורים הנמוכים. שניים מהמיזמים, איסוף ושימוש מחדש של מי גשמים, כבר הושלמו, והשניים הנותרים עוכבו בשל הגבלות יבוא ישראליות על משאבות סילון ניידות בלחץ גבוה, המסווגות כפריטים דו-שימושיים. משאבות אלה דרושות לשאיבת מי גשמים ומי שפכים מאזורים נמוכים והזרמתם למפעלי טיהור או אל הים. 25 משאבות ניידות בסך הכול דרושות בדחיפות על מנת לאפשר תגובה יעילה להצפות אפשריות. נכון

חלק זה של המעקב ההומניטרי מבוסס על מידע שנמסר על ידי קבוצת החירום לענייני מים, תברואה והיגיינה.¹⁵

בשנת 2013, בין 11 ל-14 בדצמבר, פגעה בשטח הפלסטיני הכבוש סערת החורף אלכסה, מהקשות שתועדו בעשורים האחרונים, כ-10,000 בני אדם ברצועת עזה נאלצו לפנות את בתיהם ולעבור למחסים זמניים. לדברי חברת המים של עיירות החוף, כ-25 יישובים לפחות ברחבי עזה הוצפו שטחים נמוכים.

לעכשיו זמינות בעזה 13 משאבות בלבד, אך שמצבן של שש מהן ירוד ויש להחליפן. לפני שנה, בעזרת מימון מיוניצ"ף, הגישה חברת המים של עיירות החוף למנגנון לשיקום עזה בקשה לרכישת שבע משאבות ניידות, אך המאמצים להשיג את אישור ישראל לא נשאו פרי עד עתה. בקשה נוספת לשלוש משאבות ניידות, שהגיש ארגון בינלאומי לא ממשלתי, גם היא תלויה ועומדת ואילו האישור למשאבה הניידת במימון ארגון צדקה קטארי נענתה בסירוב.

אחד המיזמים המעוכבים של חברת המים של עיירות החוף מתוכנן לשכונת שייח' רדואן בעיר עזה, שכונת מגורים בשטח של 250 דונם, שבה מתגוררים יותר מאלף משקי בית, המצויה בסיכון גבוה להצפות. הפריטים הממתינים לאישור כניסה עבור מיזם זה כוללים שש משאבות אנכיות וטבולות, וכן צינור הובלה שיזרים בעת הצפות את מי הגשם והשפכים אל הים. המיזם המעוכב השני מיועד לשכונת אלי-אמל בחיאן יונס, שם מרחפת סכנת הצפה מעל כ־20 אלף בני אדם: כאן דרושים שלוש משאבות אנכיות וטבולות ושני צינורות הובלה.

פגיעתם הצפויה של תנאי החורף הקרב מעוררת דאגה בקרב מאות משפחות שבתימן נהרסו במעש האיבה בשנת 2014, המתגוררות עדיין בהריסות בתימן, ביחידות טרומיות או אוהלים, ובהם אספקת חשמל ומים מוגבלת ביותר ומתקני תברואה לא מספיקים.

השבת גישה לאדמות בשטחים שהגישה אליהם מוגבלת בעזה לאורך גדר המערכת

הפגיעה באזור זה הייתה מהקשות ביותר במעשי האיבה בשנת 2014

הצלב האדום הבינלאומי הוא אחד הארגונים המועטים שלהם יש גישה לשטחים מוגבלים באזורי גבול, לאורך גדר המערכת של עזה עם ישראל, והארגון פועל לאפשר יישור וחריש של אדמות חקלאיות באזורים אלה. עד סוף 2015, בפעם הראשונה זה יותר מעשור, תינתן לכ־500 חקלאים גישה לאדמות חקלאיות הממוקמות במרחק של 100 עד 300 מטר מגדר המערכת, באזורים שאותם לא יכלו חקלאים לעבד זה שבע עד 15 שנים.

בסכסוך הייתה הפגיעה באזור זה מהקשות ביותר - יותר משני שלישים מהבתים נהרסו או ניזוקו, ועד 18 אלף דונם של אדמות חקלאיות נפגעו. תשתיות כיסיות מרכזיות אחרות, כגון קווי חשמל, מערכות השקיה, גדרות, מאגרי מים, חממות ומחסנים, וכן ציוד ואספקה חקלאיים, ספגו גם הם פגיעות קשות. לנוכח המצב, לא היו לרוב החקלאים האמצעים לשקם את אדמתם או לרכוש זרעים.

עד סוף 2015, בפעם הראשונה זה יותר מעשור, תינתן לכ־500 חקלאים גישה לאדמות חקלאיות הממוקמות במרחק של 100 עד 300 מטר מגדר המערכת, באזורים שחקלאים לא יכלו לעבדם זה שבע עד 15 שנים.

חלק זה נמסר על ידי הצלב האדום הבינלאומי

תוכנית זו היא הרחבה של השיקום הראשון של אדמה חקלאית באזור הגבול, שבוצעה מיד לאחר מעשי האיבה בשנת 2014. ב־2014 יושרו 7,300 דונם של אדמה חקלאית שניזוקה במרחק של עד 1.5 ק"מ מהגבול, וכן תוקנו כבישים חקלאיים באורך 15 ק"מ, כעולות שהיטיבו עם יותר מ־1,400 חקלאים שנפגעו. יותר מ־1,350 חקלאים באזור זה קיבלו זרעי חיטה ואפונה, הצפויים להניב יכול של אלפיים טונה מטריה, וכן קיבלו קוטלי מזיקים או סיוע בהדברת חדקונית הדקל האדומה, ו־410 חקלאים שאיבדו את בתיהם קיבלו תשלומי מזומן כדי להתחיל חקלאות שלחין.

היות שיש באזור נפלי מלחמה, עבדו צוותים של הצלב האדום הבינלאומי גם עם הרשויות הרלבנטיות כדי לאפשר את כינויים באופן בטוח. השנה יושרה אדמה בשטח של 3,000 דונם, כהכנה לקראת העונה הגשומה בנובמבר; האדמות הללו ייחרשו בקרוב כדי שהחקלאים יוכלו לזרוע את גידוליהם. בנוסף על כך שוקמו 222 חממות שניזוקו ממזרח לדרך סאלח א־דין, וכן מוקמים שני מאגרי בטון מוגבהים, צינורות מים באורך 4.6 ק"מ ושלוש בריכות השקיה ממתכת ונקודות חלוקת מים כדי לסייע לחקלאים להתחבר מחדש למקורות מים. באזורים כמו מסאדר, דיר אל־בלח, ואדי סלקה, עבסאן כבירה ועבסאן ג'ידה תתחיל התוכנית בקרוב לשקם כבישים כדי לאפשר לחקלאים להגיע ביתר קלות לאדמותיהם.

עונת מסיק הזיתים 2015 נפתחה במקביל להסלמה במתיחות בשטח הפלסטיני הכבוש

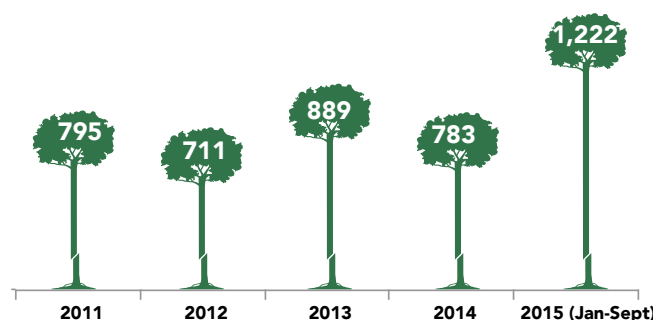
צפויה ירידה ביכול לעומת השנה שעברה

בחודש אוקטובר החלה עונת מסיק הזיתים, לצד ההסלמה בעימותים ובמתקפות (ראו מאמר על "מספר שיא של נפגעים..."). כן נשנו החששות בדבר הגבלות על גישתם של חקלאים למטעי הזיתים שלהם באזורים מסוימים, ובדבר אכיפה לא מספקת של החוק לנוכח אלימות מתנחלים.

לדברי משרד החקלאות הפלסטיני, תעשיית שמן הזית מהווה 25% מההכנסה החקלאית בשטח הפלסטיני הכבוש,¹⁶ והיא תורמת למחייתן של כ־100 אלף משפחות.¹⁷ צופים כי סך היבול העונה יהיה 18 אלף טונות מטירות של שמן, ירידה של 25% לעומת השנה שעברה (24 אלף טונות מטירות), וכמות כמעט שווה ליבול בשנת 2013 (17,600 טונות מטירות).¹⁸

גדר ההפרדה פוגעת ישירה במקורות מחיה הקשורים לזיתים. חקלאים פלסטינים זקוקים להיתרים מיוחדים או לתיאום מוקדם על מנת להגיע לאדמות החקלאיות שלהם

ממוצע שנתי של עצים ונטעים שהושחתו על ידי מתנחלים

הממוקמות בין גדר ההפרדה לקו הירוק, בשטח שהוכרז "שטח סגור". בשנים האחרונות נע שיעור האישורים של בקשות להיתרים בעונת מסיק הזיתים בין 50% ל־60%. כניסתם של מי שקיבלו היתרים מתועלת דרך כ־85 שערים שיועדו לגישה חקלאית.

תעשיית שמן הזית מהווה 25% מההכנסה החקלאית בשטח הפלסטיני הכבוש, ותורמת למחייתן של כ־100 אלף משפחות. קיימים חששות חוזרים ונשנים בדבר הגבלות על גישתם של חקלאים למטעי הזיתים שלהם באזורים מסוימים, ובדבר אכיפה לא מספקת של החוק לנוכח אלימות מתנחלים.

בכתשעים קהילות פלסטיניות שבבעלותן אדמה בתוך 56 התנחלויות ומאחזים או בקרבתם, יכולים חקלאים להגיע לאדמותיהם רק באמצעות תיאום מוקדם עם הרשויות הישראליות. ככלל, זה אפשרי רק במספר מוגבל של ימים בעונות המסיק והחריש. בימים הללו יכולים החקלאים להגיע לאדמותיהם תחת הגנה כלשהי של כוחות ישראליים, ואילו על מתנחלים נאסר להיכנס לאזורים אלה.

הגבלות גישה אלה מונעות פעילויות חקלאיות חיוניות, כגון חריש, גיזום, דישון והדברת מזיקים ועשבים שוטים, ונודעת להן השפעה שלילית על תנובת הזיתים ושוויים. נתונים שאסף משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים מראים כי תנובתם של עצי זית בשטח שבין גדר ההפרדה לקו הירוק קטנה בכ-60% מתנובת העצים המקבילים בעברה ה"פלסטיני" של גדר ההפרדה.¹⁹

באזורים רבים בגדה המערבית המחייה המבוססת על עצי זית נפגעת גם מעקירה והשחתה של עצי זית בידי מתנחלים. בין ינואר לספטמבר 2015 נפגעו כ-11 אלף עצים ונטעים, הנתון הגדול ביותר מאז 2011, השנה שבה החל משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים לתעד מדד זה. כ-45% בקירוב מהעצים שהושחתו נפגעו בתקרית בכפר תורמוסעאי שבנפת רמאללה, שבו נעקרו ביום הראשון של שנת 2015 כ-5,000 זיתים צעירים (בני שנתיים עד שלוש).²⁰ מדי שנה, בעונת המסיק וקודם לה, יש דיווחים מרובים

אמצעי מנע שנוקטים ארגונים הומניטריים בינלאומיים במהלך עונת המסיק

זו השנה הרביעית ברציפות שכוח המשימה לענייני הגנה, באמצעות קבוצת הליכה לענייני אלימות מתנחלים, שבראשה עומד משרד הנציב העליון לזכויות האדם, מתאמת את פרישתה של נוכחות הגנתית ב-67 אזורי חיכוך מזוהים שבהם חזרה ונשנתה אלימות מתנחלים. במהלך המסיק עשויים להתווסף לכך אזורים נוספים, על סמך צרכים חדשים שיזוהו. כן יאספו הארגונים המשתתפים מידע על תקריות, לשימוש בדיווח ולהכנת תגובות הגנתיות (למשל סיוע משפטי, מענה פסיכוסוציאלי או נוכחות הגנתית נוספת), והיכן שהדבר יידרש, ליצירת תגובות משותפות למספר כוחות משימה על תקריות של אלימות מתנחלים שבהן ייגרם נזק לרכוש.

צילום: משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים.

עצים שנעקרו פתק של פניית גדר ההפרדה באזור פת לחם

”אנחנו מוכרים יכולים וחיים מהכסף שאנחנו משתכרים. מה שהכי חשוב עבורנו זה שאין לנו חובות.”

זיאת, אחד החקלאים שנעזרו במיזם שיקום האדמות של הצלב האדום הבינלאומי.

על כך שמתנחלים מוסקים מטעי זיתים פלסטיניים, במיוחד באזורים שגישת פלסטינים אליהם מוגבלת.

הפחדה והכאה של חקלאים פלסטינים בעונת המסיק פוגעות גם הן ביבולים. בשנים האחרונות ניכרה ירידה בתקריות מסוג זה, בשל הפרישה המוגברת של כוחות צבא ישראליים באזורים רגישים סביב התנחלויות. במקרים מסוימים ניתנת נוכחות הגנתית בתיאום של כוח המשימה לענייני הגנה (ראו "אמצעי מנע..."). סביר להניח כי העלייה במספר התקריות מאז אמצע ספטמבר תשפיע לרעה על מגמה זו ותביא למספר גדול יותר של תקריות לעומת שנים קודמות.

השכיחות של אלימות מתנחלים ומעשי השחתה של עצי זית קשורה בזיקה קרובה להיעדר אכיפת חוק מספקת מצד הרשויות הישראליות. לדברי הארגון הישראלי הלא ממשלתי "יש דין", יותר מ-96% מהתלונות שהוגשו במשטרת ישראל בין 2005 ל-2014 בדבר נזק שמתנחלים גרמו במכוון לעצי זית בבעלות פלסטינית, ואשר הארגון עקב אחר הטיפול בהן, נסגרו בלא הגשת כתב אישום.²¹ אכיפה לא מספקת של שלטון החוק אינה מוגבלת למיצוי הדין בגין מתקפות אלימות, אלא תקפה גם להשתלטות על אדמות פרטיות וציבוריות פלסטיניות, והרחבת התנחלויות, המוצאות את ביטוין במדיניות ההכשרה בדיעבד של מאחזים שנבנו בלא שקודם לכן ניתנה להם הרשאה רשמית. דיווחים באמצעי התקשורת הצביעו לאחרונה על כוונתן של הרשויות הישראליות להכשיר ארבעה מאחזים כאלה (עדי עד, אש קודש, קידה ואחיה) בנפת שכם.²² שתיים מההתנחלויות הללו מעורבות לעיתים תכופות במתקפות נגד אזרחים פלסטינים ורכוש פלסטיני.

מתוקף המשפט הבינלאומי, ככוח הכובש מוטלת על ישראל החובה להגן על אזרחים פלסטינים ועל רכושם. עליה להבטיח כי לחקלאים פלסטינים תינתן גישה בטוחה ובלא מכשול לאדמותיהם החקלאיות כל משך השנה, ולהבטיח מיצוי הדין עם האחראים למתקפות.

ירידה במספר ההריסות והעקירות בגדה המערבית בחודש ספטמבר

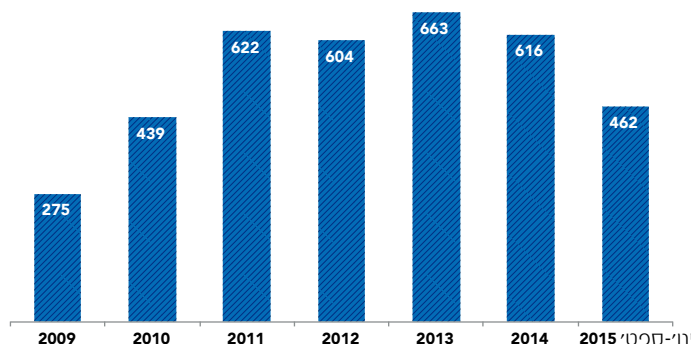
נותר בעינו החשש לגורלן של קהילות רועים פלסטיניות בסכנה של העברה בכפייה

בספטמבר 2015 צנח מספר ההריסות לעומת אוגוסט, שבו תועד המספר הגבוה ביותר מזה חמש שנים (145) של מבנים שהרסו הרשויות הישראליות. 13 מבנים בבעלות

פלסטינית בסך הכול נהרסו בגין היעדר היתרי בנייה ישראליים, הריסות שהביאו לעקירתם של תשעה בני אדם (חמישה מהם ילדים).

בין ינואר לספטמבר 2015 נהרסו בסך הכול 462 מבנים בבעלות פלסטינית, נתון זהה כמעט לנתון

מבנים שנהרסו בגדה המערבית

השכיחות של אלימות מתנחלים ומעשי השחתה של עצי זית קשורה בזיקה קרובה להיעדר אכיפת חוק מספקת מצד הרשויות הישראליות

עדכון מהרגע האחרון

הרשויות הישראליות חידשו באוקטובר את מדיניות ההריסה לשם ענישה של בתייהם של פלסטינים שהיו מעורבים במתקפות נגד אזרחים ישראליים, ועקב כך בוצעו מספר הריסות בירושלים המזרחית ובנפת חברון. הסוגיה תטופל בפירוט רב יותר בגיליון נובמבר של "המעקב ההומניטרי".

בתקופה המקבילה ב־2014. מספר בני האדם שנעקרו כתוצאה מהריסות (525) כחת ב־45% לעומת 2014. נתונים אלה משקפים את ההתמקדות הגוברת בשנת 2015 במבנים הקשורים במחיה (כגון מחסנים לבצלי חיים, מחסנים, בורות מים, דוכנים מסחריים) ולא במבני מגורים.

11 מהמבנים שנהרסו היו בשטח C, בהם שלושה מבנים מסחריים בחזמא (נפת ירושלים), מבנה מסחרי אחד בחילת סכאריא (נפת בית לחם), וחמישה מבנים חקלאיים ושני מבני מגורים בקהילה הבדואית טייבה מזרח (נפת רמאללה). כל העקורים בחודש ספטמבר היו תושבי קהילה זו, אחת מ־46 קהילות במרכז הגדה המערבית המצויות בסכנת העברה בכפייה במסגרת תוכנית "העברה" ישראלית.

במהלך הקשור לאירועים אלה, קידם בספטמבר המנהל האזרחי הישראלי את אישורם של היתרי בנייה ל־35 יחידות דיור באחד מאתרי ההעברה (אליג'בל מערב, ממזרח לירושלים), אף שעדיין לא ברורה זהות מקבלי ההיתרים וטרם הובהר על מי מוטלת האחריות לבנייה עצמה.

החודש לא נהרסו מבנים שהוקמו במימון בינלאומי, אבל 18 מבנים שנבנו במימון תורמים בינלאומיים וניתנו כסיוע הומניטרי לשלוש קהילות בדרום הר חברון קיבלו צווי הריסה וצווי הפסקת עבודה. שתיים מהקהילות הללו (חלאווה וג'נבא) מצויות בסכנת העברה בכפייה, מאחר שהן ממוקמות בשטח שהוגדר על ידי הרשויות הישראליות כ"שטח אש" לאימונים צבאיים. הן נמנות עם 12 הקהילות בסיכון בשטח אש זה, העומדות במרכזם של הליכים משפטיים ממושכים בבג"ץ הישראלי. הקהילה השלישית, מנטקת שעב אל־בוטום, הסמוכה לשטח האש, קיבלה בספטמבר צו הפסקת עבודה נגד בית ספר במימון תורמים המשרת ארבעים תלמידים. שוויים הכולל של המבנים שיועדו להריסה החודש הוא יותר מ־82 אלף אירו.

בספטמבר 2015 צנח מספר ההריסות לעומת אוגוסט, שבו תועד המספר הגבוה ביותר מזה חמש שנים (145) של מבנים שהרסו הרשויות הישראליות.

1. נתוני הנפגעים כוללים בני אדם שקיבלו טיפול רפואי מדי צוותי רפואה בשטח, במרפאות מקומיות ובבתי חולים. לדברי משרד הבריאות הפלסטיני, 2,355 פלסטינים טופלו בבתי חולים בקשר לאירועי חודש אוקטובר.
2. הצהרה שמסר הנציב העליון של האו"ם לזכויות האדם בישיבה המיוחדת של המועצה לזכויות האדם, שאותה ניתן לקרוא כאן: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/Media.aspx?IsMediaPage=true&LangID=E>.
3. לפרטים נוספים על התקריות הראשונות ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, דוח שבועי בנושא הגנה על אזרחים, 8-14 בספטמבר 2015.
4. הנתונים על נפגעים ישראלים אינם כוללים אירועים שהתרחשו בתחומי ישראל ואשר פלסטינים מהשטח הפלסטיני הכבוש לא היו מעורבים בהם כמבצעים או כקורבנות.
5. הודעה של הנציב העליון לזכויות האדם בישיבה המיוחדת של המועצה לזכויות האדם, שאותה ניתן לקרוא כאן: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/Media.aspx?IsMediaPage=true&LangID=E>.
6. מפקד מחוז ירושלים, משה אדרי, אמר כי "כל מי שדוקר יהודים או פוגע בחפים מפשע דינו להיהרג". (חדשות וואלה, 10 באוקטובר 2015). השר לביטחון פנים, גלעד ארדן, הצהיר "כל מחבל צריך לדעת שהוא לא ישרוד את הפיגוע שהוא עומד לבצע".
7. כללי היסוד בסוגיה זו נמרים מסעיף 6 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות; סעיף 43 לתקנות האג משנת 1907; והם משתקפים בעיקרון 9 של עקרונות היסוד של האו"ם בדבר שימוש בכוח ובכלי נשק על ידי רשויות אכיפת החוק.
8. כתב של היועץ המשפטי לממשלה יהושע וינשטיין למרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל (עזאלה), 26 באוקטובר 2015. ראו גם http://www.israelhayom.com/site/newsletter_article.php?id=29231.
9. על פי מידע ש"בצלם", מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים, מסר למשרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים.
10. UNRWA Weekly Update, 22 Oct 2015.
11. על פי NORG report, 6 באוקטובר 2015.
12. מימון ל-4,000 יחידות נוספות אמור להיות מאושר עד לסוף השנה.
13. ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, מעקב הומניטרי, ספטמבר 2015, עמ' 3.
14. ראו נתונים על המנגנון לשיקום עזה: [grm.org/Residential](http://www.grm.org/Residential).
15. קבוצת החירום לענייני מים, תברואה והיגיינה היא קואליציה של 27 ארגונים העובדים בתחום המים והתברואה בשטח הפלסטיני הכבוש. חברי הקבוצה, שהוקמה ב-2002, כוללים ארגונים מקומיים ובינלאומיים לא ממשלתיים וסוכנויות או"ם.
16. כולל את שווי הזיתים שנמסרו ושימשו להפקת שמן זית (נתונים של הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה, ממוצעים לשנים 2003-2010). ראו גם <http://www.alquds.co.uk/?p=410229>, 28 September 2015. Al-Quds.
17. נתון זה כולל 80 אלף משקי בית שבבעלותם נכסים ועליהם עצי זית, על פי הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה, תוכנית המזון העולמית, ארגון המזון והחקלאות של האו"ם וסקר המצב הסוציו-אקונומי והביטחון התזונתי לשנת 2012 שמבצעת אונר"א, בנוסף על 20 אלף עובדים שכירים ומשקי בית בלא אדמה משלהם העובדים בתמורה לחלק מהיבול בעונת המסיק השנתי.
18. www.raya.ps/ar/news/922272.html; PCBS, "Press Release on Olive Press Survey in Palestine" 2014.
19. ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "מעקב הומניטרי", פברואר 2014, עמ' 12.
20. ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "מעקב הומניטרי", ינואר 2014, עמ' 16-17.
21. "יש דין", 96.6% מתיקי החקירה שנפתחו בעקבות פגיעה בעצי זית של פלסטינים - נסגרו בשל כישלון המשטרה. רק בארבעה תיקים הוגשו כתבי אישום נגד חשודים". 13 באוקטובר 2014. זמין לקריאה כאן: <http://www.yesh-din.org/he/infocitem.asp?infocid=633>.
22. חיים לווינסון, "הארץ", 1 באוקטובר 2015.

הנוסח המחייב הוא הדוח המלא בשפה האנגלית, הכולל גם טבלאות עם נתונים מפורטים על מדדי הגנה: http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2014_11_10_english.pdf
לפרטים ולמידע נוספים, כנו למר יחזקאל ליין, lein@un.org או טלפון: 02 5829962